

דף מקורות - פרשת דברים – טל חרמון

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לו' מנחם-אב תשע"ו

א. דברים ב – 'ואשלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון.. ויצא סיחון לקראתנו הוא וכל עמו למלחמה.. ויתנהו ד' אלוקינו לפנינו.. ונחרם את כל עיר..רש"י –אף על פי שלא צוני המקום לקרא לסיחון לשלום, למדתי ממדבר סיני מן התורה שקדמה לעולם.. דבר אחר ממדבר קדמות, ממך למדתי שקדמת לעולם..דברים ג - 'ויתן ד' אלוקינו בידנו גם את עוג.. ונחרם אותם כאשר עשינו לסיחון.. החרם כל עיר.. ונקח בעת ההוא את הארץ מיד שני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן מנחל ארנן עד הר חרמון. צידנים יקראו לחרמון שרין והאמרי יקראו לו שניר. אונקלוס .. -ואמוראי קרן ליה טור תלגא. רש"י -ובמקום אחר הוא אומר (דברים ד) ועד הר שיאון הוא חרמון, הרי לו ארבעה שמות למה הוצרכו ליכתב, להגיד שבח ארץ ישראל, שהיו ארבעה מלכיות מתפארות בכך, זו אומרת על שמי יקרא, וזו אומרת על שמי יקרא. שניר הוא שלג בלשון אשכנז ובלשון כנען.

ב. תהלים מב.. - 'אזכרך מארץ ירדן וחרמונים מהר מצער. אלשיך -חרמונים הם סיחון ועוג שבהר חרמון הוא שריון..

ג. שיר השירים ד' ח - 'אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממענות אריות מהררי נמרים. שה"ש רבה ד' ג - 'תשורי מראש אמנה, זה אברהם שכתוב בו והאמין בה'. מראש שניר וחרמון, זה יצחק, מה זה השניר שונא את הניר, כך לא נתנסה יצחק אלא פעם אחת בלבד. וחרמון, זה יעקב, מה חרמון זה כל טובו נתון בזוטו כך כהונה מיעקב, לוייה מיעקב, מלכות מיעקב. זוהר שמות ה - 'ר' יצחק אמר אתי מלבנון כלה דא איהי שכינתא, אתי מלבנון תבואי מאתר בי מקדשא דלעילא, תשורי מראש אמנה מאתר בי מקדשא דלעילא ומאתר בי מקדשא דלתתא, דאמר ר' יהודה מעולם לא זזה שכינתא מכותלי דמערבא דבי מקדשא דכתיב (שיר ב) הנה זה עומד אחר כתלנו והוא ראש אמנה לכל עלמא, מראש שניר וחרמון מאתרא דאורייתא נפקת לעלמא ולמה לאגנא על ישראל ממעונות אריות אלין עמין עעכו"ם..

ד. במדבר כא' ל – 'ונירם אבד חשבון..רש"י -מלכות ועול שהיה למואב בחשבון אבד משם.. ניר לשון מלכות ועול וממשלת איש, כמו (מלכים א' יא, לו) למען היות ניר לדוד עבדי. הושע י' יב - 'זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד נירו לכם ניר ועת לדרוש את ד'..רש"י -נירו לכם ניר - עסקו בתורה ומשם תלמדו ללכת בדרך טובה להתגבר על יצר הרע כזה שהוא נר את השדה להפוך שרשי העשבים המכחישים בתבואה..מצודת דוד -הסירו מלבבכם דעות נפסדות וכזבות כמו שהחורש יחרוש שדהו להמית שרשי העשבים הרעים לבל יכחישו את הזרע הנזרע.

ה. תהלים קלג - 'שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן שירד על פי מדותיו. כטל חרמון שירד על הררי ציון כי שם צוה ד' את הברכה חיים עד העולם. רש"י -שבת אחים גם יחד, כשישב הקב"ה בבית הבחירה עם ישראל הקרויין אחים ורעים ויהיה גם הוא יחד עמם. כשמן הטוב. שנמשח בו אהרן הכהן. שיורד מראשו אל זקנו אל פי ראש הכתונת שלו שהזקן שוכב ע"פ הכתונת.. והטל יורד מחרמון להררי ציון כשם ששמן המשחה לגדולה כך הר ציון לתפארת ולכבוד לישראל כשם ששמן הטוב כן טל חרמון כזה כן זה..

ו. זוהר השמטות בראשית הנח – כשמן הטוב על הראש בקדמיתא עתיקא דכלא רישא דכל רישין, יורד על הזקן דא חס"ד וגבור"ה ות"ת דכלהו אקרונ זקן (בראשית כ"ד) ואברהם זקן (שם כ"ז) ויהי כי זקן יצחק, (שם מ"ח) ועיני ישראל כבדו מזקן, על פי מדותיו, דא צדי"ק ואיהו פי מדותיו, ולבתר כטל חרמון שיורד על הררי ציון, אלין שבע הרים דאקרונ הררי ציון, כי שם צוה ד' את הברכה, כיון דאתחברו, חיים עד העולם דא עץ חיים בהוא עולם.

ז. פרדס רימונים כג – 'טל.. שפע הבא מכתר עליון דרך הספירות ואותיות אלה עד המלכות.. והטל הוא לראש התפארת..

ח. קובץ ו' קפח – 'והנה לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום. מהחיים נובעים המשפטים, מרוח החיים ההולך ונובע, הולך ויורד מגבהי מרומיו, עד כדי להניע מערכת חיים וסידורים חברותיים. לא התנשא רוח כל גוי להכיר את מי שאמר והיה העולם, לחדור ברוח עז, באור של חיים, עד כדי היחש הבהיר והברור למקור כל היש.. גם כדי לגזור בשכל על דבר יסוד הכל, בלא חלישות של קדמות עולם.. לא יכלה ההשכלה האלילית להתרומם.. הבינה החודרת הישראלית נוקבת בזה את התהומות עוד יותר מההרגשה, שיכולה לפעמים מפני הצד החלש שלה לספוג איזה רוח זר. בזה הפרט נתעלתה בינתו הקרה של המורה על שירתו היוקדה של הכוזרי. שהראשון הכיר בריחוקה של החמריות הקדומה בכל גווייה.. במקום שההרגשה של הכוזרי לא הגיעה, וחשב לדבר בלתי פוגם באמונה מחשבה של חומר קדום. וכשההרגשה מתעלה עד מרומי הבינה, מכירה היא שרק מקוריות חלוטה בחיי כל החיים, היא משושם ומנוסם ומשגבם של ישראל. לא בגזירות דוגמתיות אנו באים, כי אם בשטף חיים של הכרה פנימית, שהם שבים ובאים אלינו מתוך גלי האור של אוצר התורה, אור תורה, אור חיים, אור ד'.. צפון וימין אתה בראתם, תבור וחרמון בשמך ירננו..

ט. קובץ א' תשעז.. - 'ותהפך השיחה החיה שבפי ישראל וכל זרע יעקב, לשיחת קודש נותנת אור חיים, המתעלה בגדלה מעל התורה בערכה ההוי, וממנה יצמח אור תורתו של משיח, שאפילו תורה שבעוה"ז הבל הוא כנגדה, ובעוה"ז תורה נתתי לכם, לעתיד לבוא חיים אני נותן לכם. במקום תורת חיים בשם הליווי, יגלה אור חיים עצמי. כטל חרמון היורד על הררי ציון, כי שם צוה ד' את הברכה חיים עד העולם. וכל זה יגלה ויראה ע"י התגלות רזי תורה עליונים ועליוני עליונים בשפע גדול, והשפעת הקודש על כל החול לקדשו. ושפעת כל החכמה וכל השירה וכל אוצר החיים, הנוי והנצח, הגבורה והתפארת, יגלה ויראה מטל שמים העליונים..

י. זוהר אדרא זוטא האזינו רצו - כי שם צוה ד' את הברכה חיים עד העולם, א"ר אבא לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים עד דאשתככו מלוי..